

Ulica sv. Frančiška... Anton Gerbec... Telefon uredništva in uprave št. 11-57.

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 cent. — Oglasi se računajo v širokosti ene kolone (72 mm.) — Oglasi trgovcev in obrtnikov...

EVROPA NA RAZPOTJU

V zadnjem članku »Pariski sklep« smo poudarjali protirusko ost omenjenega...

Smelo namreč trdimo, da je danes Evropa v veliko bolj kritičnem položaju nego v letu 1914. ko je izbruhnila svetovna vojna.

Materialna škoda, ki jo je svetovna vojna povzročila človeštvu na blagu in telesu, kakor je ogromna, vendar ni še najhujša.

Veliko usodnejša je moralna škoda. Vojna je razpallala najstrahovitejše strasti v človeku.

Velik kaos vlada v evropskem političnem življenju. Evropa se nahaja v kritičnem položaju. Napetost med vzhodom in zapadom je vedno večja.

Državniki evropskih velesil so si samo v enem edini, v tem namreč, da je treba iz sedanjega položaja iztisniti kolikor mogoče

več profita za lastno malho. «Il sacro egoismo» je postalo osnovno načelo te evropske gospode.

Nesloga v zapadnem taboru velesil je dvignila Kemala in njegovo soldatesko tako visoko, da iztegujejo Turki pohlepno svoje krvave prste po evropski posesti.

Z vstopom azijskih tolp v Evropo postaja Balkan zopet tleč plamen, ki ga utegne majhna sapica razpihati v splošen požar.

Velik kaos vlada v evropskem političnem življenju. Evropa se nahaja v kritičnem položaju.

Naše držanja odvisno, ali bomo vpleteni v vojno, ki bi lahko ponovno vzpalila ves svet.

našega držanja odvisno, ali bomo vpleteni v vojno, ki bi lahko ponovno vzpalila ves svet.

Italija

De Martinisovo priznanje Salati

RIM, 30. General De Martinis, italijanski višji komisar za Gornjo Šlezijo, je šel danes v Viminale da izrazi Salati iskreno priznanje za sodelovanje, ki ga je bil deležen s strani Osrednjega urada za nove pokrajine.

Turški dementi

RIM, 29. Turška delegacija v Rimu obavlja Delegacija Velike narodne skupščine zanikuje na najbolj odločen način iz Zeneve prihajajočo vest, po kateri bi se Turki pripravljali da izvrše 30. t. m. splošno klanje v Mali Aziji.

Jugoslavija

Pašićeva vrnitev v Belgrad — Pogajanja v Parizu

BELGRAD, 24. »Pravda« je objavila vest da je ob priliki pogajanj v Parizu glede naše intervencije bilo kot kompenzacija ponudeno naši državi in Rumuniji: razoroženje Madžarske in Bolgarije po mirovnem ugovoru nadalje povoljne strategije granice napram Madžarski in Bolgariji ter nekatere italijanske koncesije.

Čehoslovaška

Juristična konferenca za zrakoplovstvo

PRAGA, 30. Juristična konferenca za zrakoplovstvo je v dveh sejah izčrpala vse točke, ki so bile na dnevnem redu.

Bolgarska

Turški begunci iz Tracije silijo na bolgarska tla

SOFIJA, 30. Neka objava tiskovnega urada pravi: Oblastva javljajo, da se valijo velike množice beguncev, predvsem turške narodnosti, proti bolgarski meji.

Rusija

Čičerinove izjave o pripuščanju tujega kapitala v Rusijo in o turškem vprašanju

BERLIN, 29. Pred svojim odhodom iz Berlina, kjer se je mudil več mesecev, je podal Čičerin novinarjem več izjav. Zanimivi sta posebno njegovi izjavi o misiji francoskega socialističnega Herriota, ki je odpotoval v Rusijo.

Zanikanje alarmnih vesti o domnevni zaroti v Jugoslaviji

BELGRAD, 30. Presbriro objavlja: »Nekatere inozemski listi so objavili alarmantne vesti o zaroti v Belgradu, ki stremi baje za tem, da izzove izpremembo na prestolu v Jugoslaviji.

vendar pooblaščen izjaviti radi njihove široke publicitete, da so se objavile iz neprijateljskega vira v nameri da napravijo zmedo v času, ko se razpravlja vzhodno vprašanje.

Bivši komunistični voditelj dr. Sima Marković, ki je bil predvčerajšnjim priveden iz Ljubljane v Belgrad, je bil včeraj prvič zaslišan. Izjavil je, da je meseca maja 1921 pobegnil v Moskvo kjer je prisostvoval kongresu tretje internacionale.

Zanella pri pomočniku zunanjega ministra BELGRAD, 30. Bivši predsednik reške vlade, Ricardo Zanella, je posetil pomočnika zunanjega ministra, Ljubo Nešića in Gavrilovića.

Fantastične vesti o ruskih komunistih

LJUBLJANA, 30. Vest da je mariborska policija tukaj agnoscirala bivšega komunističnega poslanca dr. Simo Markovića in da je bil aretiran, ne odgovarja resnici.

Vragel grozi.

LJUBLJANA, 30. »Slov. Narod«, javlja iz Sarajeva: Vaš dopisnik je imel priliko govoriti z generalom Vranglom, ki se sedaj nahaja v Sarajevu.

Čehoslovaška

Juristična konferenca za zrakoplovstvo

PRAGA, 30. Juristična konferenca za zrakoplovstvo je v dveh sejah izčrpala vse točke, ki so bile na dnevnem redu.

Bolgarska

Turški begunci iz Tracije silijo na bolgarska tla

SOFIJA, 30. Neka objava tiskovnega urada pravi: Oblastva javljajo, da se valijo velike množice beguncev, predvsem turške narodnosti, proti bolgarski meji.

Rusija

Čičerinove izjave o pripuščanju tujega kapitala v Rusijo in o turškem vprašanju

BERLIN, 29. Pred svojim odhodom iz Berlina, kjer se je mudil več mesecev, je podal Čičerin novinarjem več izjav. Zanimivi sta posebno njegovi izjavi o misiji francoskega socialističnega Herriota, ki je odpotoval v Rusijo.

Zanikanje alarmnih vesti o domnevni zaroti v Jugoslaviji

BELGRAD, 30. Presbriro objavlja: »Nekatere inozemski listi so objavili alarmantne vesti o zaroti v Belgradu, ki stremi baje za tem, da izzove izpremembo na prestolu v Jugoslaviji.

je po Čičerinovem mnenju zelo škodljiva za Francijo in za Rusijo. Osebnosti sliki s tako vplivnim politikom so velikega pomena za mednarodne informacije in lahko postanejo pri nadaljnjem razvoju razmer v Franciji zelo aktualnega pomena.

Glede turškega vprašanja je Čičerin izjavil: »Mi smatramo gibanje azijskih narodov za osvoboditev za enega največjih sedanjih pojavov. Azijski narodi stresa raz sebe iste politične in gospodarske tlačitelje, ki ogrožajo tudi samostalnost Rusije.

Nemški poslanec v Moskvi BERLIN, 30. Agencija »Wolff« javlja: Grof Brockdorff-Rantzau je, kakor vse kaže, imenovan za nemškega poslanika v Moskvi.

Francija.

Francoski proračun za leto 1923.

PARIZ, 30. Neko uradno poročilo opozarja da izhaja iz načrta za proračun za leto 1923 primanjkljaj 3900 milijonov. Ta primanjkljaj bi se pa skrčil na malo svoto kakih parkrat deset milijonov, če bi se zaračunali predujmi dani do 1. januarja 1921 na račun vojne odškodnine.

Anglija

Splošnih volitev letos ne bo — Nevarnost nove vojne

LONDON, 30. Listi pišejo: Lloyd George je v pričo sedanjega negotovnega položaja sklenil, da letos splošnih volitev ne razpiše. K temu dodaja neki list še sledeče: Nevarnost novih vojen čezdalje raste.

Anglija

Splošnih volitev letos ne bo — Nevarnost nove vojne

LONDON, 30. Listi pišejo: Lloyd George je v pričo sedanjega negotovnega položaja sklenil, da letos splošnih volitev ne razpiše. K temu dodaja neki list še sledeče: Nevarnost novih vojen čezdalje raste.

Anglija

Splošnih volitev letos ne bo — Nevarnost nove vojne

LONDON, 30. Listi pišejo: Lloyd George je v pričo sedanjega negotovnega položaja sklenil, da letos splošnih volitev ne razpiše. K temu dodaja neki list še sledeče: Nevarnost novih vojen čezdalje raste.

Danes vsi k Sv. Ivanu!

Grško-turška vojna

Odhod kralja Konstantina in njegove družine iz Grčije — Spopadi med grškimi vojaki in vstaji v Traciji.

ATENE, 30. Eden med prvimi čini vojaškega odbora, ki je prevzel vlado je bil izgon bivšega kralja in njegove družine iz države. Kralju je bila dana na razpolago posebna oklopnica. Snoči se je odpeljal s kraljico Sofijo in princem Nikolo in Andrejem neznanu kam.

V Tracijo je med tem prišlo do prvih prask, brzokone med demačini in grškimi vojaškimi oddelki. Vrhovni poveljnik grške vojske v Traciji je izdal o teh praskah to-le poročilo: Sovražnik, ki je včeraj vdril v okoliš Strandje, je zasedel vas Safalalou in pomiril predstražo.

V Tracijo so se poslali novi oddelki, ki pa so zelo slabo opremljeni in skrajno nedisciplinirani. Dva vlaka, ki sta vozila ojačenja, sta se morala po ukazu vojakov vrniti.

Kakor javljajo listi, se pogajanja za sestavo vlade med revolucionarnim odborom in Venizelovci niso posrečila. Ker se Venizelos ne namerava vrniti pred volitvami in ker zahteva revolucionarni odbor vlado brez politične barve.

Sestava nove grške vlade — Vojaško-meščanska diktatura

ATENE, 30. Poveljnik revolucionarnega odbora polkovnik Plastiras in Goratas sta imela tekem včerajšnjega dneva pogovor z angleškimi poslanikom, ki jima je navsvoval, naj se vzdrijo represalij nasproti aretiranim članom prejšnje vlade in naj poskrbe za čim prejšnjo sestavo redne vlade.

Revolucionarni odbor je določil razen tega, da se da vladi pravica do izdajanja zakonskih odlokov in da bodo tvorili Muslimani v Traciji in Macedoniji poseben volilni kolegij, ki bo imel pravico izvoliti 19 poslancev. Končno je določil, da se aretiranci odgovorni za poraz v Mali Aziji pridrže v zaporu do sestanka nove narodne skupščine, ki bo odločila o njihovi usodi.

Kemal paša sprejema poziv na konferenco... zahteva pa Carigrad in zapadno Tracijo

PARIZ, 30. »Chicago Tribune« javlja, da je Kemal paša odšel skupno s Franklintonom Bouillonom v Angoro, vsled česar se upa, da bo pogajanja v ugodnem teku.

»Vlada velike angorske narodne skupščine sprejema z veseljem željo, izraženo v zavezniki not, toda pod pogojem, da se Carigrad in zapadna Tracija takoj izroči nacionalistovski vladi.

Generalu Harringtonu pa, ki je zahteval umik turških čet iz nevarne zone, je Kemal paša odgovoril: »Če ste vi pripravljani umakniti svoje oddelke z azijske oblasti bom dal svojim četam ob morskoi ožini ukaz za postopen umik.

Venizelos v Parizu — Brzojavka revolucionarskega odbora bivšemu ministrskemu predsedniku

PARIZ, 30. Včeraj opoldne je prišel v Pariz Venizelos v spremstvu svoje sooproge, Venizelos noče podati častnikarjem nobenih izjav.

PARIZ, 30. Venizelos je prejel nastopno brzojavko: Revolucionarski odbor Van izraža svoje popolno zaupanje, da prevzame naložo braniti stvar naroda. ter Vas prost

za nujno pomoč. Podpisani: polkovnik Gonatas Elastinas, Koporusopoulos itd.

Francija in angleške priprave proti Kemal paši

PARIZ, 30. «Petit Parisien» javlja, da je angleška vlada poslala v Pariz noto v kateri opravičuje odredbe generala Harringtona, da se pošlje nova ojačenja na azijsko obalo Marmorskega morja. V noti se govori o brzjavki z dne 29. m. julija, v kateri so zavezniki predlagali, naj se ukrepe ukrepi, da se Grki zadržijo v Traciji in so obenem pripomnili, da se morajo v slučaju potrebe ukreniti podobni ukrepi tudi proti Turkom. List pripominja, da je francoski odgovor že gotov.

«Matin» piše, da se bo Poincaré v kratkem sestal z Venizelosom, ki bo šel čez dva dni v London in potem gotovo tudi v Rim. Venizelosov namen ni baje začeti prava diplomatska pogajanja, temveč dokazati, da se vsa Grčija nikakor ne strinja s Konstantinom. Njegov namen je privedi Grčijo zopet v kolo zaveznikov.

Vprašanje turškega prestola

PARIZ, 30. Listom poročajo iz Angore 29. t. m.: Neka vest iz Carigrada naznaja, da je sultan izrazil željo, da bi odstopil od prestola ter ga prepustil svojemu bratu princu Abdul Medzid Effendi. Sultanov odstop bi torej še ne bila gotova stvar, toda slabo zdravstveno stanje sultana ne dopušča, da bi vršil poele vladanja. Vest se smatra za verodostojno in točno.

Prihod Franklina Bouillona v Smirno - Njegov prvi sestanek s Kemalom in turškimi ministri - Bouillon in Kemal paša odpotovala v Angoro

ADANA, 30. Iz Smirne poročajo 29. t. m.: Franklin Bouillon je prišel včeraj s francosko križarko «Metz». Sprejel ga je vojni pobočnik Mustafa Kemal paša. Že sinoči se je sestal s Kemal pašo, Jeti begom, ministrom za notranje stvari. Justuf Kemal begom, ministrom vnanih zadev, in Racuf begom, ministrskim predsednikom. Danes je odpotoval Franklin Bouillon s Kemalom v Angoro.

PARIZ, 30. Agencija «Havas» objavlja: Nekateri angleški listi so se čudili, da je bil določen gospod Franklin Bouillon za to, da gre h Mustafa Kemal. Treba je poudariti, da je ravna francoska vlada, ki je poverila bivšemu ministru omenjeno misljo, v polnem sporazumu z angleško vlado. Tudi so angleški vladi do počice znana navodila, ki jih je prejel Franklin Bouillon.

Angleški ultimatum Kemal paši

LONDON, 30. Reuterjeva agencija je javila snoči, da je povsem neutemeljena vest, da je angleška vlada poslala Turkom ultimatum s pozivom, da izpraznijo Cianak. Angleška vlada ni poslala nikakršnega ultimata Turkom za izpraznitev Cianaka, temveč je na svojem včeršnjem sestanku sklenila brzjaviti generalu Harringtonu, da lahko računa na vladno podporo, v kolikor gre za sredstva, katera smatra kot primerna za izvršitev tega sklepa. Sporučila mu je tudi, da bo vlada odobrila vse ukrepe, ki bi jih ukrenil, da doseže zadoščenje od angorske vlade. Zdi se torej verjetno, da je general Harrington po teh navodilih sporočil zahteve, ki so podobne ultimatumu.

«Times» izjavlja, da se v uradnih krogih smatra položaj za zelo resen. «Daily Telegraph» javlja, da je sir Edward, načelnik kabineta ministrskega predsednika, izjavil po sestanku ministrskega sveta, da so angleška oblastva v Cianaku mnenja, da sedanje stanje ne more trajati dolgo. Na vprašanje, ali je vladna nota enakovredna ultimatumu, je odgovoril sir Grieg: Lahko jo imenujete, kakor hočete. Vlada izjavlja, da se mora nevtralna zona spoštovati. Turki se morajo umakniti in ne samo ustaviti pohod. Isti list pravi, da je general Harrington pooblaščen izjaviti Kemal paši, da se bodo v slučaju odklonive angleških zahtev ne samo ukrenili potrebni ukrepi za prisilno izvršitev ultimata, temveč da se bo zavezniška nota smatrala avtomatski za zapadlo, razveljavljeno in sploh ne poslano, ker eden glavnih pogojev v noti je ravno nedotakljivost nevtralne zone. Zavezniki — pripominja «Daily Telegraph» — so obveščeni o angleškem sklepu, za katerega ni treba več nobenih posebnih pogajanj, ker se omejuje samo na predvidene pogoje in se tiče, v kolikor gre za njegovo izvršitev, samo Angležev.

Medtem javlja agencija «Reuter» iz Carigrada, da je Kemal paša odgovoril na brzjavko generala Harringtona od prejšnje srede. V odgovoru izjavlja Kemal paša, da njegova vojska ne bo nadaljevala pohoda. Kemal paša zagotavlja, da ne bo incidentov in pripominja, da bo porabil prvo priložnost, da se sestane z generacijom Harringtonom. Položaj v Cianaku je neizpremenjen.

Novi sovjetski zakoni in odloki o cerkvi

HELINGSFORS, 30. V Rusiji so objavili nov kazenski kodeks, ki vsebuje med drugim naslednje člene: Čl. 121. «Poučevanje mladoletnih in sploh nedoraslih oseb v verskih pojmih bodisi v državnih ali zasebnih šolah se kaznuje s težko ječo do enega leta». — Čl. 124. «Izvrševanje verskih obredov v državnih institucijah in podjetjih ali nameščanje kakoršnihkoli religioznih slik in tiskov v teh institucijah se kaznuje s težko ječo do 3 mesecev ali z globo do 300 rubljev v zlatu».

Komisariat za delo je izdelal dekret, ki strogo prepoveduje, da bi v cerkvah, samostanih, sinagogah itd. pri službi božji sodelovale — bodisi prostovoljno bodisi proti plačilu — osebe, ki se niso dopolnile 18. leta.

K socialističnemu kongresu

Prve dni oktobra se sestanejo v Rimu odposlanci socialističnih ustanov vse Italije, da odločijo o usodi stranke. V klavnih razmerah bo zboroval ta socialistični kongres. Če se ozremo nazaj dve leti, tedaj še-le spoznamo resničnost reka, da je posvetna slava zelo minljiva. Takrat je vsa Italija zrla v Livorno in vsa javnost je z zanimanjem sledila razvoju kongresa ter dvojeboja med levo in desno strujo. Tedaj je bila socialistična stranka močna, bogata, ugledna, dasi so začeli padati po njej že tedaj prvi fašistovski udarci. Takrat bi si bil sam Giolitti silno želel sodelovanja s socialisti in sploh bi se bil smatral vstop socialistov v vlado kot dobrodošla rešitev iz težke notranje politične krize tedanje Italije. Toda od takrat sta minili dve leti in v tem času se je položaj tako temeljito izpremenil, da ne bi bil mogel kaj takega predvidevati niti najdalekovidnejši politik.

Prvi moramo soditi današnje gibanje političnih strank vobče v Italiji s čisto drugačnim merilom. V ospredje vsega političnega življenja Italije stoji danes fašizem. Zatorej nimajo ostale stranke tistega pomena in tudi ne morejo vzbujati posebne pozornosti, ko je pač fašizem v cvetu svoje sile in je na zmagovitih pohodih. Če se more trditi kaj takega o drugih strankah, velja to posebno za socialistično.

Socialistična stranka je v likvidaciji, to se pravi prestala je biti uvaževanja vreden politični faktor v Italiji, odigrala je svojo vlogo v deželi in brzkonu tudi v proletariatu. Po našem mnenju je usoda stranke v gorijenem zmislu zapečatena ne oziraje se na izid kongresa. In to, ker je ni stranke, ki bi hotela sodelovanja s socialisti vkljub vsem naporom desničarjev, ki so žrtvovali enotnost stranke. da bi rešili, kar se rešiti da. To je drugi razlog, da izgublja ta nekdanja velika stranka z vsakim dnem ugled in uvaževanje.

Pač pa bo kongres razbistril današnje motno lovljenje za resničnimi in dozdavnimi načeli, pokazal nam bo nazorno napake, ki jih je stranka zagrešila, da je prišla ob svojo moč. Sicer pa je ta kongres čisto notranja zadeva gospodov v stranki, ki si bodo brzkonu metali v obraz očitanja in povske ter se medsebojno obdolževali poloma.

S tega stališča ne bo kongres nudil nič novega, nič posebnega in tudi ne bo razburjal italijanske javnosti. Najbrže nastopijo tudi to pot tri struje: desna s Turattijem na čelu. Ta je za izpremembo načel in taktike, drugač leva s Serrattijem na čelu, ki je za dosedanj taktiko in za izključitev kolaboracionistov in potem še centurmaske. Dalje obstoja še ena, takozvana tretjeinternacionalna struja, ki je za brezpogojno priključenje k movskovski internacionali. Iz tega je razvidno, kakšno zmedo povzroča dejstvo, da so v stranki ljudje nasprotnih načel. V tem se kaže tudi Serrattijeva kratkovidnost, ko je mislil, da je za stalno mogoče obdržati enotnost stranke pri tako različnih ideologijah.

Verjetno je, da se bodo Serrattijevci borili za delavske ustanove, ki hočejo proč od stranke. Pregovor, da zapušajo podgane potapljačjo se ladjo, velja v tem slučaju za socialistično stranko. Splošna delavska zveza se hoče odcepiti od stranke, voditelji sindikatov so za samostojno sindikalno gibanje brez politike. Torej za nekakšen legalen razredni boj brez socializma, komunizma, reformizma, sploh brez vsake politične navlake.

Tako vidimo splošno zmedo, desorganizacijo, razpad, S tem pa nočemo nikakor reči, da ne bo več socialistične stranke. Stranka bo še ostala, v kakšnem obsegu se še ne ve, toda kot upoštevanja vreden politični faktor ne bo več. Socializem v Italiji je doživel s porazom socialistične stranke težek udarec. Proletarske množice so razpršene, dezorientirane, prestrašene in nezupne. Izgubile so vero v razne preroke, gromovnike in napovednike raznih socialističnih paradizov, od katerih se ni nobeden uresničil. Narobe, z ognjem in mečem je nastopila reakcija, ki je zlomila besedno revolucijo. Protirevolucija brez revolucije smo nekdo zapisali. In ta protirevolucija se bliža svojemu zmagovitemu koncu. Protirevolucija je pokopala tudi socialistično stranko.

Ze poprej smo omenili da je treba drugače presojati važnost in pomen strankarskega političnega gibanja v Italiji danes, ko je glavni politični faktor fašizem. Zato je socialistični kongres za ostalo Italijo v toliko važen, v kolikor bo fašizem iz kongresa razbral, s katerimi in kakšnimi sovražnimi silami ima računati ob času svojega končnega pohoda. To je, potek kongresa in njegov zaključek bo nekako rekonstruiranje fašistovskega generalnega štaba, ki mora uvaževati vsako sovražno silo, če je navidezno še tako majhna in neznačajna.

Za kongres se bodo zanimalo nekoliko one stranke, ki so bile svoj čas pripravljene za sodelovanje s socialisti. Eden vzrokov, da se ni hotela nobena ustavna stranka kompromitirati s socialisti, je bil ta, ker je položaj stranke tako nejasen. Parlamentarni kolaboracionisti tvorijo sicer večino parlamentarne socialistične skupine, vendar pa je zelo dvomljivo, če bodo mogli dobiti kolaboracionisti večino na redstojemem kongresu v Rimu. Zatorej so tiste stranke, ki so upoštevale v svojih političnih računih tudi vstop socialistov v vlado, hotele predvsem počakati izida tega kongresa, ki bo odločil ali za Turattija ali za Serrattija, zakaj ta dva meža stojita v ospredju vsega boja med desnico in levico v socialistični stranki.

In ob času tega čakanja dozorevalo do-

godki precej naglo. Fašisti so pokazali, da ne spoštujejo nobenih strank in napadajo celo moze nacionalističnih in liberalnih strank, ki so bile vedno v boju proti socialistom ob strani fašistov. Pred par dnevi so prepovedali nekje celo ministru pravosodja govoriti in minister ni držal govora, kakor je bilo v programu.

V oglel tem dejstvu stopajo vse stranke v ozadje in vse politično gibanje zavzema čisto novo lice. Zato stopa tudi kriza socialistične stranke v ozadje in ne more zanimati javnosti kakor bi bila včasih. Sicer pa je ta kriza stara preko dve leti, niti operacija v Livornu je ni mogla ozdraviti, potrebna je še ena operacija, ki bo najbrže amputacija. Kaj bo ostalo od te nekdanj mogočne politične organizacije, bomo videli v bližnji prihodnosti. Skraj gotovo pa je, da pride do nove cepitve, dasi groze Serrattijevci z izključitvijo «izdajalcev» socializma.

Socialistični kongres se ne vrši samo v znamenju poloma socialistične stranke, ampak tudi ob času težkih preizkušenj za proletarske množice. Brezposelnost, ta bič delavskega sloja, pritiska na proletarijat in ga izroča na milost in nemilost njegovih delodajalcev. Mnogo pridobitev, za katere se je evropski proletarijat sploh boril več desetletij, je italijansko delavstvo izgubilo. Brezposelnost je pokopala v bistvu osemurni delavnik, reakcija je zlomila svobodo štrajka, delodajalci so znižali mezo in plače istočasno z naraščanjem druginje. In pri tako žalostnih gospodarskih razmerah mora delavstvo prisostvovati besedičenju in prepiprom svojih voditeljev, od katerih bi pričakovalo utehe in pomoči. Ni čuda če se te delavske množice obračajo od svojih nekdanjih voditeljev ter iščejo zaščite in pomoči v sovražnem taboru. Fašistovske stanovske organizacije naglo rastejo in rastejo na socialističnih ruševinah. S temi ustanovami zamorejo fašisti ubiti vsako prevratno gibanje socialistov in komunistov, zamorejo udušiti v kali tudi take «generalne» štrajke, kot je bil zadnji. Tako se rodi poraz iz poraza. In takšen poraz bo tudi sedanj kongres stranke v Rimu.

Dnevne vesti

Pojasnilo k izjavi pol. dr. «Edinost» v Gorici. Danes priobčujemo pod «Vestmi z Goriskega izjavo političnega društva «Edinost» v Gorici in odgovor na članek gosp. dr. Garbrščeka pod naslovom «Kaj je z «Goriško Stražo?»», ki smo ga objavili pred štirinajstimi dnevi. Kar se tiče g. Willana in kritike njegove politike v «Gor. Straži», prepustimo besedo gosp. poslanca samemu, ki bo gotovo znal najbolje braniti svoje stališče. Z naše strani naj tu pojasnimo le zadovo dopisa akad. družva «Adrije», ki se v izjavi tudi omenja, češ da tudi «Edinost» ni objavila tega dopisa, ki ga je pozneje odklonila «Straža». V pojasnilo našega stališča v tej zadevi izjavljamo, da sicer ne vemo, kdaj je dobila «Straža» ta dopis, da pa nam je preds. «Adrije» naglasil, da se je dopis poslal «Edinosti», ker ga je «Gor. Straža» odklonila. Kljub temu pa dopisa nismo hoteli takoj objaviti, ker ni bil objavljen poziv krščanskih socialistov v našem listu, temveč v «Goriški Straži». Ko je društvo «Adrije» pozneje uredilo objavo, smo bili sklenili, da ji ustrežemo in objavimo njen odgovor. Medtem pa je starešina omenjenega društva dr. F. dopis umaknil in nam istočasno izročil prepis protednoti, ki ga je «Adrije» poslala pol. društvu «Edinost» v Gorici in v katerem prosi, naj pol. društvo poskrbi, da bo omenjeni dopis sprejet in objavljen od «Gor. Straže». Iz vsega tega je torej razvidno, da nismo mi objave «Adrije» odgovora načelno nikdar odklonili, temveč da smo jo bili zgolj iz obzirnosti le začasno odložili. Kakor rečeno, pa je bila «Adrije» medtem svoj odgovor umeknila in nam ga ni zopet poslala. Toliko, da bo naša odgovornost v vsej tej zadevi točno opredeljena.

Gonja proti avtonomiji. Tukajšnji laški listi so se zopet vrgli na gonjo proti našim deželnim avtonomijam. «Era Nuova» od pretkelega petka je priobčila dopis iz Gorice, ki nosi sicer naslov «Jezikovnanški shod v Gorici», a mu je jezikovnanstvo kljub temu le nekaka postranska vsebina. Jedro se tiče vprašanja avtonomije in goriški dopisnik «Era Nuove» se seveda proti ohranitvi naše samouprave. Pravi, da so na Goriškem za avtonomijo nekateri Italijani, ki se bojijo slabih posledic centralizacije bolj kot ogromne škode, ki bi izvirale iz avtonomije za vsa država, dalje vsi elementi, ki začujejo po Avstriji, vsi tisti, ki imajo pred očmi le svoje osebne skrbi in ki se zbirajo pod zastavo italijanske ljudske stranke. In slednji Slovani, ki mislijo, da bodo s pomočjo avtonomije gospodarili v deželi. Furlani pa, ki se bojijo morebitne nadvlade Slovencev od jugoslovenski meji, so za izenačenje uprave z upravo starih pokrajin in za združenje goriške dežele z videmskimi pokrajino. To bi pomenilo, da bi Italijani ohranili oblast v omejenih pokrajinah v svojih rokah, mesto da bi prišla v roke sovražnikom države. Na ta način bi se tudi doseglo pobratenje in pomirjenje med videmskimi in goriškimi Furlani in k temu upa dopisnik, da bo mnogo pripomogel furlanski jezikovnanški shod, ki se odpravi danes v Gorici.

Tako goriški dopisnik «Era Nuove», Goriški Lahi z Bombigovim pečatom na čelu so se zopet enkrat izblebetali. Poslužujejo se stare in obrabljene taktike, ki obstoji v tem, da strahijo s slovensko nevarnostjo. Mi smo ponovno ovrgli to neumnost in zlobno izmislijotino kot navadno spletko, ki je v nasprotju z vsem zadržanjem goriških Slovencev v vprašanju avtonomije, kateri so se svečano izjavili, da prepustijo večino svojim sodeželanom druge narodnosti, samo da pride do mirnega sporazuma in mirnega sodelovanja med obema plemenoma. Ako nekateri nasprotniki vito to, je to dokaz, da jim ni na tem, da bi prišlo na Goriškem in tudi v drugih južnih pokrajinah do zdravih razmer, temveč so za politiko tlačanja, za-

miranja in preganjanja prebivalstva, ki jim nudi roko za pošten sporazum. Obenem pa so ti elementi tudi največji gospodarski sovražniki goriškega mesta samega. Vprašamo torej goriškega dopisnika in «Era Nuove» v katerem slučaju bo meja bolj zavarovana ako se ohrani avtonomija, tako da bodo zadovoljni drugodoci in vsi pravi domači Italijani, ali pa ako se avtonomija odpravi, kar bi izzvalo veliko in trajno nejevoljo v ogromni večini Furlanov in v vsem drugorodnem prebivalstvu? Odgovor ni težak. Z istim vprašanjem se bavi tudi včerajšnja «Nazione» pod dopisi iz Istre. Zaganja se proti nedavni resoluciji italijanske ljudske stranke, v kateri je ta stranka pozvala vlado, naj se spomni svojih obljub, ki jih je dala novim pokrajnam glede avtonomije. «Nazione» (oziroma gospod «m.») meni, da se je neumestno sklicevati na odlok vlade, s katerim je obljubila spoštovanje naših avtonomij. Ta odlok da je bil najbrže le za tedanje hipno rabo, tako da je vlada nove pokrajine lednila za nos! In «Nazione» se stavi baš na to stališče in priznava s svojim g. «m.», da vlada lahko ima za norca kar cele pokrajine, da jim sme dajati obljube samo tako, da jim hipno zapre usta, češ se bodo že pomirili in potem bom storila, kar bom hotela. Ta pa je zares lepa! Ali se res «Nazione» ne zaveda, da se s sprejetjem takih nazorov stavi samo sebe v dojak čudno luč? Kdo ji bo verjel, da je bila odkritosrčna v svoji «borbi» za svobodno luko, ko pač na ta način odkrito priznava, da se sme vsa naša dežela (torej tudi tržaški portofrankisti) nesramno voditi za nos z obljubami, ki se ne smejo izpolniti? V istem dopisu nastopa «Nazione» tudi proti pravilni rešitvi jezikovnega vprašanja. No, tega smo od «Nazione» in njenih dopisnikov vajeni in smo jim tudi že izčrpano odgovorili in se za danes ne bomo spuščali v nove polemike. Kar smo povedali zgoraj, bo zadostovalo vsakomur, da izpozna, koliko so vredna taka in podobna stališča «Era Nuove», «Nazione», njihovih dopisnikov in vseh «prijateljev» mirnega sožitja njihovega kova.

NA ZASEBNI SLOVENSKI SOLI PRI SV. JAKOBU začne solsko leto 1922—23 jutri, v pondeljek. Ob 7. uri bo sv. maša z molitvami «Pridi Starink sv. Duha». Po sv. maši gredo otroci v šolo.

Danes dne 1. oktobra vsi k Sv. Ivanu kjer se vrši velika veselica podružnice «Solskega društva». Na sporedu je srečolov, šaljiva posta, kolo sreče in razna društva nam obetajo zapeti sledeče pesmi: 1. Förster: «Naše gore», poje Svetoivanski pevski zbor; 2. Sattner: «Na planine», poje pevsko društvo «Kolo» iz Trsta; 3. Ipavec: «V mraku», poje pevsko društvo «Adrija» iz Barkovljah; 5. S. Gregorič: «Slovna na dan», poje pevsko društvo «Ilirija» od Sv. Jakoba; 6. S. Gregorič: «Domovini», poje pevsko društvo «Zastava» iz Lonjerja; 7. Govor drž. poslanca dr. Willana.

Med posameznimi točkami svira «Barkovljansko godbeno društvo». Ker je čisti dobitek namenjen našemu otroškemu vrtcu, posibemo občinstvo iz mesta in okolice, da se privedite udeležiti v čim večjem številu.

«Solska zveza». Pravila «Solske zveze», ki so jo ustanovila telovadna društva «Sokol» v krajevni Italiji, so se predložila 27. julia v civilnemu komisariju v Trstu. Ta jih je od 1. avgusta t. l. generalnemu civilnemu pravil 3. avgusta t. l. generalnemu civilnemu komisariju, ki jih je prejel po — tretih tednih, 24. avgusta t. l. Od tega dne je po premenjeni določbi društvenega zakona tekli štiridesetletni rok, v katerem mora oblastvo prepovedati ustanovitve novega društva, če ga smatra za protizakonito ali protipravno ali državno nevarno. Rok je potekel 21. septembra t. l., ne da bi se izdala tozadevna prepoved, in tedaj naša «Solska zveza» lahko prične z delovanjem.

Po pravilih mora predsedništvo «Tržaške solske zupe» kot začasni vodilni in izvršilni organ zveze sklicati ustanovno glavno skupščino, v prvem redu za volitev starešinstva in določitev obveznih prispevkov. Glavne skupščine se smejo udeležiti vsi člani včlanjenih društev, pravico razpravljanja in glasovanja pa imajo, poleg članov starešinstva zveze, samo odposlanci včlanjenih društev. Odposlanci se izvolijo na glavnih skupščinah posameznih društev, in sicer po eden za vsako društvo, če pa šteje društvo več kot 50 članov, po eden za vsakih 50 članov in za preostanek od več kot 20 članov.

Podpisano skliče v kratkem ustanovni občni zbor; vsa včlanjena društva naj se nemudoma nanj pripravijo! V Trstu, 30. septembra 1922. Za predsedništvo «Tržaške solske zupe», Dr. Josip Willan.

Zadnji slannik. Odprej zjutraj okno in pozdravljajo te turbono oblaki, nizko viseči. Tenak, počasen dež enakomerno reže meglo. Strese te in stisneš v sebe zapustiš okno. Jesen je tu, predstavlja se v svoji najlepši obleki, tako se ji je letos zahotelo. Po ulicah dežnika in dežnika, kočije, tramvaj polni. Obleke temne, že na pol zimske. Vidiš celo kak kozuh. Seveda je na ženskih ramah. Ženske imajo svoj lastni koleodar: V februarju začnejo nositi slannike in lahke obleke, v avgustu nosijo zimske klobuke v septembru pa kozuhe. — Le tam dol na dnu ulice vidiš belo piko, ki izzivajoče trže sivo žalostno jesensko sliko. Bliza se ti, spoznaš jo, slannik je. Nekdaj je bil lep, bel, okrogel, in raven, kjer mora biti raven. Sedaj pa je škrbast, rumenkastov, njegov lastnik nima dežnika in slannik čuti z lastnikom. Zalostno je povesil svoja krila, ki so se v juljskem solncu tako podjotno svetila. Tako mineva posvetna slava. — Jesen je tu.

«Glasbena Matica». Vpisovanje v šolo «Glasb. Matic» se vrši danes, v nedeljo od 9. - 12. v ulici Torre bianca št. 39, I. nadst. (levo). Vpisnina za na novo vstopajoče gojence 5 lir, za one, ki so že obiskovali pouk pri «Matici» 3 lire. Ukovina za klavir in gosli za prvi letnik mesečno 20 lir, za ostale letnike do petega 25 lir, za VI., VII., VIII., IX. letnik 35 lir mesečno; za solopetje 30 lir mesečno; za harmonijoslovje kot glavni predmet 25 lir, kot stranski 5 lir, za elementarno glasbeno teorijo kot obvezen stranski predmet 3 lire in članarina 2 lire mesečno. Ubožnim, a pridnim gojencem se zniža ukovina. V Barkovljah se vrši vpisovanje v nedeljo 1. okt. od 9. - 12. v barkovljanskem «Narodnem domu». Glede vpisnine in ukovine velja že prej omenjeno.

Škedenj. Danes točno ob 5. uri pop. uprizorili domači «Dramatični krožek» v gledališki dvorani v Skednju Vošnjakovo «Lepo Vido», dramo v 5 dejanjih, kot otvoritveno predstavo letošnje sezone. Dejanje se vrši v Trstu ob morju in na morju. V senzacionalni scenariji nastopi D. K. s svojo prvo predstavo v letošnji sezoni, dolžnost vsakega je, da poseti domačo prirediteljev, ker le s tem daje spodbudo D. K. ki se je napravil celo vrsto prireditelj v svojem letošnjem sporedu. Prihodnja predstava «Vražja misel».

Društvo državnih upokojencev poroča: Društveni predsednik inž. Ivan Maver je osebo posredoval pri merodajnih imeteljih v Rimu, da zastopa naše pravilne zahteve ter je javil sledeče: «Povsod blagohoten sprejem. Pregledal se bodo zadnji približki dovoljeni enemu dela upokojencev in vdov. Skrbno ce bo za to, da bodo opješke izjave bolj hitro rešene. Ne obstoja namn, da bi se spremenil način plačevanja pokojnin v mestih.»

Naj nam bo dovoljena mala pripomba: Gosp. inž. Maver gotovo sedaj prvič nastopa v politični misli. Zato ga je ljubeznivost gospodov pri rimski vladi tako očarala, da ji je odredil v svoji brzjavki prvo mesto. V ostalem pa se giblje njegovo poročilo v obliki bodočega. Vidi se, da je g. inženir dobil ko obljub. Upokojenci bodo morali vstrajno pritiskati na vlado in poslati gosp. inženirja še večkrat v Rim, če hočejo, da bodo njegova poročila prešla iz bodice v sedanjo obliko.

Prvi pozdrav naših vojakov novincev. Preleži smo: Podpisani slovenski fantje vojaki pri sanitetnem oddelku v Firencah pošiljamo tople pozdrave vsem rojakom in prijateljem ter mišim domačim hribov:

Rajko Vogrič, Bratina Karlo, Verčon Fr., Srebot Evgenij, Fonda Josip, Rijavec Jože, Jereb Pavel, Korošek Fr., Cesnik Jos., Novak Janko, Petrič Anton, Lipušek Karl, Čelan Henrik, Zitko Jakob, Franečič Ignacij, Koritnik Andrej, Cigoj Fr., Mrak Anton, Glažar Franc, Zalašček Ivan, Sedej Peter, Menič Andrej, Kristančič Dominik, Soban Alojzij, Peršolja Stanko.

INVALIDI, VDOVE, STARISI PADLIH VOJAKOVI V vašem interesu je, da posežete po «Knjižici za invalide» v kateri najdete najpodboljša navodila za vsak slučaj.

Cena 2.50, po pošti 30 stot. več. Naročiti na Polit. društvo «Edinost» v Trstu via S. Francesco 20, I.

Odbor «Solskega društva» je na svoji seji 21. 9. sklenil vpeljati na vseh naših vrtih v okolici brezplačna kosila otrokom. S tem bo materam mnogo olajšano in skrbni prihranjenih, kajti otroci bodo lahko ves dan v vrtu marljivih vrtinaric. Tu se bodo, učili govoriti in ljubiti svoj jezik, spoštovati drugega, v nežna srčeca se bodo polagali nauki o krščanski ljubezni do Boga in bližnjega, otroci bodo peli naše mile pesnice, igrali različne igrice itd. «Solsko društvo» si je s tem gotovo nalozilo veliko nalogo, pričakujemo le, da bodo naši starši tudi napravili svojo dolžnost in poslali otroka ne v potujočevalnico, ampak tja, kamor res spada!

«Solsko društvo». Od mnogih zapuščnikov, katerim se je poslala zadnja okrožnica s priloženimi pravili in navodilom za ustanovitve podružnice «Solsk. društva» ni prešlo društvo še nikakega odgovora! Ne držite rok križem! Zganite se! Na delo! O vsem izvršenem obveščajte natančno centralo «Solskega društva»!

Vinska trgatve pri Sv. Jakobu. Danes, popoldne ob 5. uri priredi v dvorani DKD Sentjakobska Citalnica to svojo tradicionalno prireditve. Zanimanje je velikansko. Župan s svojim občinskim svetom eč že vse pripravil, da bo tatove grozdov pravilno ali obenem tudi strogo sodil. Brhke tatice in veseli tatovi bodo od zvokih glasbe in plesa morali sedeti v zato nalašč pripravljene kletki, tako da si jih bo vsakdo lahko pobliže ogledal in občudoval njih nespretno umetnost. Glasba bo kos svoji en ravno lahki nalogi. Birči so že vsi pripravljani in s nestropnostjo čakajo ogromno delo, ki jih čakata. Sploh bo ta zabava mladim in starim nudila obilo domače in prav prisrčne zabave. Ne zamudite te lepe prilike! Geslo naj bo: «K vinski trgatvi!»

Tržaško pogrebno društvo pri Sv. Jakobu bo imelo v soboto, 7. oktobra, ob navadni uri svoje seje in ne danes, kakor je bilo javljeno. Zato se prosijo člani in odborniki, da se seje udeležijo v soboto v prostorih Jadrana. Odbor.

Društvena vesti

M. O. Lonjer. Jutri ob 8.30 odborova seja v navadnih prostorih. Vabljeni so tudi načelniki in načelnice odelkov. MDP — Boršt. V četrtek dne 4. oktobra t. l. občni zbor, na katerega so vabljeni vsi člani in članice in ljubitelji mladine. Odbor. «Vesela» redne vaje so v terek in petek ob 8 zvečer. Kdor ni še pristopil pevskemu društvu, je naprosen, da to stori čimprej. «Dram. krožek». Prihodnje vaje so v sredo, četrtek in soboto. Vaja v pondeljek odpade. Odbora.

Pevsko in balno društvo «Slovenec» v Borštu vabi vse člane in članice društva na važen sestanek, ki se bo vršil v pondeljek ob 19.30 v Borštu št. 1, pri g. Milošu.

Iz tržaškega življenja

Tatovi v stanovanju. Tatovi so vdrli pretelčno noč v dve stanovanji v stanovanje prof. Milana Perlosa v ulici Torre Bianca št. 39 in v stanovanje Mihe Sadelochi v ulici Chiesa Evangelica št. 1. Prvi trpi 500 lir a druga 2300 lir skode. Tri prevrtane blaginje. Vlomilci so prevrtali pretelčno noč v uradih tvrdke Bazzatti v ulici Milano št. 1 eno zveždo blaginjo, v sosednjih uradih «Lloyd Sabauda» pa dve železni blaginji. V prvi so našli 2400 lir, v ostalih dveh pa nič.

Poskusen samomor blaze ženske. 30 letna Marija Cofol se je vrgla včeraj v biaznostno raz okno svojega stanovanja v ulici Fabio Severo št. 40. Razbila si je trepinjo. Prepeljali so jo v agoniji v mestno bolnišnico. Epilog k «izposojenemu parniku». Oblastvu je naznanjen pet fašistov, med njimi tudi tajnik tujaknjega fašista, ker so zapleteni v protipostavno rabo parnika «Montalcone». Po dveh letih in pol. Soča Arcangelo Barbieri, stanujoč v ulici Chiozza, je povabil pred dvema letoma in pol na kosilo svojega prijatelja Ivana Gabuttija. Ta mu je v zahvalo odnesel zlato uro ter izginil brez sledu. Včeraj je šel okradeno po ulici S. Sebastiano. Pred zlatarno Marijana Brucka v isti ulici se je ustavlil, zakaj v izlozbi je zagledal svojo ukradeno uro. Stvar je bila naznanjena policiji, ki je zaplenila uro. Proti urarju, ki je dejal, da je kupil uro od nekega neznanca, je bila vložena ovadba. Detonacije na Vrledi-Scoglietto. — Npud s petardami na rekrute. — Dva ranjena. Rekrut Umberto Cok. stanujoč na Vrledi-Scoglietto.

gleto, je sedel pred snočnim z osemnajstletno Ano Miani ter z drugimi prijatelji-rekruki na nekem nizkem zidu, nedaleč od svojega doma. Fantje so se pogovarjali, kako bo pri voljah, kar zaslilijo za seboj stopnje in sumljivo šepetanje. Vsi so se ozirli. Pok starih petard in revolverjev ter štirje mladeniči v črnih srcah je bil prizor, ki se je nudil iznenadeni družbi. Metalci petard so, čim so jih odvrtili, zbežali brez sledu. Vse štiri petarde so se razpočile z močnim pokom. Drobci pa so ranili k sreči samo Čoka in Mianijevo. Oba ranjena sta bila prepeljana z avtomobilom rešilne postaje v mestno bolnišnico. Njuno stanje ni težko.

Nekateri ljudje, stanujoči v dotičnem okraju, so pravili, da so videli malo pred napadom gručo fašistov, ki je šla na tihoto proti zidu, na katerem so sedeli rekruki. Dogodek je zelo vznemiril tamkajšnje prebivalce.

Policijsko oblastvo zasleduje napadalce, toda do sedaj ni bil še nihče aretiran.

Petarda pred komunističnim krožkom «Spartaco». Bilo je pred snočnim okoli 10. ure, ko se je zaslila v šentjakobskem okraju detonacija. Kmalu se je raznesla okoli govornica, da je šlo za spopad, ki je zahteval več mrtvih. Govornica je bila seveda brez vsake podlage.

Res na vsej stvari je samo to, da je bila vržena proti komunističnemu krožku «Spartaco» pri Sv. Jakobu petarda, ki se je sicer razpočila z močnim pokom, toda ranila ni nikogar. Tudi druge škode ni povzročila. Petardo so vrgli fašisti, kakor so zatrjevali očitniki.

Iščo ga, a ga ni... Neki Ivan Stock je ukradel pred nedolгим časom Antoniji Luis, stanujoči v ulici Marco Polo št. 4, štiri police mestne zastavljajnice. Zenska ga je naznanila policiji, in policisti so ga šli iskat. Iskali so ga dolgo, toda brez uspeha. Končno je pa vendar padlo enemu policistu v glavo, da je šel pogledat v zapor v ulici Coroneo, če se tam ne nahaja morda tam. In res, tam ga je našel. Možakar je sedel radi neke druge tatvine. Tej tatvini pa se je pridružil še ta tatvina, in tako je možu zagotovljeno, da ne bo šel še tako kmalu iz zapora.

Vesti z Goriskega IZJAVA.

Odbor Političnega društva «Edinosti» v Gorici, je na svoji seji dne 17. septembra t. l. razpravljal o članku, ki ga je naslovil gosp. dr. Franc Gabršček pod nazivom dnevnika «Edinosti» na vodstvo goriske politične organizacije in posebej na društvenega predsednika dež. odbornika Ignacija Krizmana. Članek vsebuje tudi oster napad na državnega poslanca Virgilija Šteka, čigar celokupno politično delovanje označuje dr. Gabršček za navadno polaganje klopcev.

Praden daje vrhovno politično vodstvo na javno vprašanje javen odgovor, ugotavljamo sledeče:

Korak, ki ga je podvzel član dr. Gabršček, je smatrali za težak disciplinaren pregrešek proti naši politični organizaciji. Ta prelom discipline moramo javno obsoditi. V nobeni politični organizaciji ni še vpeljana navada, da bi posamezni člani občevali s svojim vodstvom potem časopisa, še manj pa, da bi javno napadali in sumničljivo celokupni politični odbor, ne da bi ga prej niti enkrat prašali za pojasnilo. Vsak član, ki ve, kaj je disciplina, se obrača v vsaki zadevi, ki mu ni jasna, na predsednika, na čaji ali širši odbor ter zahteva pojasnila. Če mu predsednik ali odbor ne mara dati pojasnila, ali če vsa dana pojasnila ne morejo zadovoljiti, tedaj nastopi šele pot javnosti. Kdor ravna drugače, omalovažuje in prezira celokupni odbor, prezira društvenega predsednika, prezira vso organizacijo. To je napravil dr. Gabršček in njegov pregrešek je tem težji, ker je začel vlačiti po časopisu stvar, o kateri je dobro vedel, da se odbor z njo istočasno bavi.

Odbor Političnega društva «Edinosti» v Gorici smatra za svojo dolžnost, izraziti svojemu predsedniku polno zaupanje in mu izreči toplo zahvalo za njegovo dosedanje delovanje.

Dvigamo obenem najodločnejši protest proti temu, da je društveni član dr. Gabršček na tako nedostojen način napadel državnega poslanca Virgilija Šteka, ki žrtvuje ves svoj čas, vse svoje telesne in duševne sile izključno našemu ljudstvu, brez ozira na vse osebne ugodnosti in na svoje zdravje. Obsojamo ta napad, odobravamo njegovo delo in mu izrekamo polno zaupanje.

Prihajamo k stvarni vsebini napada. Odgovor, ki ga pričujemo, ni namenjen gosp. dr. Gabrščeku, (kajti njemu so vsa pojasnila na razpolago pri društvenih instancah), temveč naši javnosti.

V nedeljskem članku «Edinosti»: «Kaj je z Gorisko Stražo?» trdi gosp. dr. Gabršček, da je bila «Straža» od leta 1919 dalje skupno glasilo goriskih Slovencev, da je pisala pametno, zastopala res interese slovenske narodne epote in služila goriskim političnim organizacijam za glasilo. Pri goriskem pododboru je obstojel poseben uredniški odtsek, ki je dajal listu smernice, nadzoroval uredništvo ter vodil upravo. Z ustanovitvijo samostojnega društva za Gorisko, da so se razmere korenito spremenile, moč uredniškega odtseka da je ugasnila.

Na to odgovorjamo sledeče: nikomur ni bilo doslej znano, da bi bil uredniški odtsek «Goriške Straže» kedaj ugasnil. Saj je vendar dr. Gabršček sam član tega odtseka! Čudimo se,

kako je mogoče, da ud uredniškega odtseka ne ve, da ta odtsek obstaja. Podpisani odbor je na svoji ponedeljski seji uredniški odtsek «Straže» prenovil, s tem da je odvezal dr. Gabrščeka njegovih poslov, in imenoval na njegovo mesto novega člana. «Goriški Straži» stoji torej od leta 1919, do danes nepretrgoma ob strani uredniški odtsek in neobhodno potrebno je ustanoviti enak odtsek tudi pri skupnem glasilu «Edinosti», ki ga doslej še nima.

V svojem članku trdi nadalje gosp. dr. Gabršček, da se je obrnila «Goriška Straža» odločno v tabor krščanskih socialistov in da se je vsled tega njena pisava temeljito spremenila.

Na to sledeče: Ako hočemo soditi, piše li «Goriška Straža» v duhu pravega sporazuma, se moramo vprašati, na katerih načelih se je napravil na Primorskem sporazumu med bivšimi strankami in strujami. Znano je vsem, da je temelj sporazuma načelo narodnosti, to se pravi ohranitev vse naše narodne posesti v Italiji; drugo načelo pa se glasi: vse narodno delo naj temelji na krščanskih etičnih načelih našega ljudstva. V sporazumu je bilo še posebej določeno, da se mora skupna organizacija potegovati za neolčljivost zakona in krščanski pouk v šoli. Kdor torej trdi, da «Straža» ne piše v duhu sklenjenega sporazuma, mora dokazati, kje, v kateri številki, in v kakem članku in kedaj je «Straža» prekršila načela, na katerih sloni naša skupna organizacija. Če se je ena ali druga oseba, ena ali druga skupina bolj pogosto oglašala v «Straži», če je bolj pridno pri listu sodelovala, ne moremo še trditi, da so bila s tem prelomljena načela našega sporazuma.

G. dr. Gabršček navaja v svojem članku za dokaz napade na dr. Wilfana in slučaj dijaškega društva «Adrije».

Na to odgovorjamo sledeče: «Goriška Straža» je kritizirala politiko dr. Wilfana v treh stvareh. Prvič v vprašanju vojaške dolžnosti, drugič v vprašanju samostojne politične organizacije za Gorisko in tretjič v vprašanju izmenjave denarja.

V vprašanju vojaške dolžnosti je «Edinosti» prva pisala in «Straža» je bila siljena odgovoriti. Ob reorganizaciji Goriške je «Edinosti» prva Goriciance napadla in «Straža» je bila zopet le primorana, da se brani. V vprašanju izmenjave denarja je «Edinosti» prva objavila uvodnik in «Straža» je bila spet le siljena, da odgovori.

Zadeva dijaškega društva «Adrije» je le neznačen dijaški spor, ki je v tem času najtežjih političnih problemov našega ljudstva popolnoma brezpomemben. Omenimo le da tudi «Edinosti» ni objavila dopisa «Adrije», ki ga je pozneje odklonila «Straža».

Na izrecno vprašanje dr. Gabrščeka odgovorjamo pa sledeče: Razmerje med «Goriško Stražo» in političnim društvom «Edinosti» v Gorici je ostalo od l. 1919. pa do danes nespremenjeno in je torej vse govorenje dr. Gabrščeka brezpredmetno.

Na vprašanje, sprejema li odbor Političnega društva «Edinosti» v Gorici pred javnostjo odgovornost za pisavo «Goriške Straže», naj služi sledeča ugotovitev: Pri vseh strankah in v vseh političnih organizacijah na svetu, sprejemajo odbori odgovornost samo za članke in izjave, ki jih sami podpisajo. Ta evropska šega velja tudi za naše društvo v Gorici in drugače, to zdrav razum pove, biti ne more.

V Gorici, dne 17. septembra 1922.
Za pol. društvo «Edinosti» v Gorici:
Dr. Bitežnik, I. r. Krizman, I. r.

potrim srcem javljam pretužno vest, da je naša ljubljena

Rozina Mahne
roj. Ukovič

danes zjutraj, ob 3. uri, po dolgi in mučni bolezni, previdena s sv. zakramenti, mirno v Gospodu preminula.

Pogreb drage pokojnice bo v nedeljo ob 4. uri pop. iz hiše žalosti v Hrušici št. 16. HRUŠICA, 30. septembra 1922. 627

Žalujoči družni Ukovič in Mahne.

Mall oglasi

- KRCMARJA s kavcijo išče «Novo konsumno društvo» v Barkovljah. Ponudbe naj se pošljejo odboru do 3. oktobra t. l. 1760
- VOZNIK s lastnim konjem in vozom se išče za mlekarstvo. Stalna služba. Ponudbe Via Torre bianca 21, IV. 1808
- SLUŽKINJA za vsa dela se išče. Ponudbe Via Torre bianca 21, IV. 1809
- VDOVEC, upokojen s stalnim delom, stanovanjem in pohištvom želi znanja v svrhu ženitve z vdovo ali gospodično v starosti 44 do 50 let, brez otrok, s primernim prihrankom. Ponudbe na upravnishvo pod «Vdovec». 1807
- 25 LETEN mladenič, rokodelc pri drž. želi znanja v svrhu ženitve z gospodično, 18 do 23 letno neomeževane preteklosti, do brosrčnega značaja, lepe zunanjosti in z nekaj gotovine. Upoštevanje se le resne ponudbe s sliko pod «Jaroslav» na upravnishvo. Tajnost strogo zajamčena. 1806
- SOBA, lepa, zračna, se odda eni ali dvema osebam; na željo tudi hrana. Naslov pri upravnishvu. 1803
- STANOVANJE, zračno, dve sobi, kuhinja, shramba, pri Sv. Ivanu, zamenjam za enako v mestu. Naslov pri upravnishvu. 1804
- MEBLIRANA soba se da v najem. Scrocola S. Pietro 101, Penko. 1805
- HIŠA z dvema stanovanjema, vrtom, vodo v hiši in stavbeno parcelo, dve minuti oddaljena od kolodvora Rakek, se proda radi družinskih razmer. Pojasnila v občinskem uradu v Rakeku. 1799
- SOBA z dvema posteljema se odda enemu ali dvema mladeničima. Via Coroneo 1, V. 1800
- MLADENIČ s srednjo izobrazbo in združnim tečajem, išče primerne službe tu ali na deželi. Ponudbe pod «Mladenič» na upravnishvu. 1801
- MLADA, inteligentna, premožna in samostojna gospoda, prikupljive zunanosti želi znanja v svrhu ženitve z gospodičnima. Ponudbe pod «Slavko, Robert» na upravnishvu. 1802
- 15 LETEN trgovski vajenc z enoletno prakso, išče mesta v trgovini jestvin, najraje v mestu ali v okolici. Naslov pri upravnishvu. 1797

- MEBLIRANA soba se odda gospodu. Via Giulio 22, V. desno. 1798
- SOBE, prazne, 100-700 l, proda Ivan Milčič, Silvano št. 2 pri Nabrežini. 1795
- SOBICE, meblirano išče pošten železnikar pri priprosti družini v bližini postaje Sv. Andreja. Naslov pri upravnishvu. 1796
- KRONE, goldinarje plačujem po cenah, ki jih drugi ne morejo plačevati. Pondeas 6, I. nadstr., desno. 57
- GLASOVIRJE, harmonije in orglje popravlja in uglašuje Andrej Pečar, Trst, via Valdirivo 15, I. telefon 14-72. 17
- STROJNO KOLARSTVO Fr. Bratina, Ajdovščina. Posebnost: ljubljanski vozčki, parizariji do osem ton z jamstvom. Popravila karoserij, avtomobilov, mlinov, žag, poljedelskih strojev. Izdeluje koleca in lesene dvodelne jermenice po naročilu. Iščo se zastopniki za Istro in Brda. 53
- G. DOLLINAR Trst — Via Ugo Polonio 5 (prej Via Bacchi) Telefon 27-81, uvoz — izvoz. Velika zaloga papirja za zavijanje pisalnega i. t. d. papirnatih vrečic ter valčkov raznih velikosti lastnega izdelka. 79
- KULISNI MOJSTER se priporoča vsem društvom na deželi za postavljanje odrov in vsakovrstnih kulis. Josip Bizjak, Trst, via Laboratori 213. 74
- HIŠA, v bližini tramvaja Sv. Save, z dvema sobama, kuhinjo in vrtom, se proda po ugodni ceni. A. Pečan, Škedenjski hrib 762. 1794
- TRGOVINA mešanega blaga, v zvezi z vinom — žganjetočim, na dobrem prostoru, z obširnimi stanovanjem za najemnika, se da v najem pod zelo ugodnimi pogoji. Eventuelno se proda celo posestvo. Proda se tudi velika štelaza in miza za trgovino. Naslov pri upravnishvu. 1708
- PRSI SIROP za kašelj, reumazan proti trganju in druga domača zdravila ima vedno lekarna v Il. Bistrici. 28/5
- POZORI Nujno potrebujemo mnogo srebra. Plačam krone in goldinarje po najvišjih cenah. Via Malcantone 7, II. levo. 1594
- EGIPTOVSKI profesor grafologije pove karakter in usodo življenja. Sprejema od 13 do 19 v Trstu, via Carducci 24, V. 1714
- ZELEZNE postelje s kovinastimi mrežami L 150.—, umivalnik z mramorom L 110.—, kovinaste vzmeti L 95.—, otroške postelje. Türk, S. Lazzaro 10. 1783
- MEBLIRANO stanovanje, obstoječe iz sobe in kuhinje, se radi selitve po zelo nizki ceni, proda, Guardiella Timignano 1702, Sv. Ivan. 1784
- SEDLARSKI MOJSTER, prva moč, išče mesta tu ali na deželi. Ponudbe Stanko Smerdel Trst, Campo S. Giacomo 3, IV. 1792
- 15 DO 16 LETEN deček se sprejme kot učence za pekovo obrt. Samo zdravi in močni imajo prednost. Nastop takoj. Ante Mlakar, Sv. Peter na Krasu. 1793
- TRGOVSKI POMOČNIK, železninar, izurjen tudi v špeceriji, išče primerne mesto, najraje v mestu. Ponudbe pod «Železninar» na upravnishvu. 1743
- POZORI Krone, bisere, zlato, platin in zobovje po najvišjih cenah plačuje edini grosist Belletti Vita, via Madonnina 10, I. 82
- KRONE srebrne in zlate, plačuje po najvišjih cenah Pertot, Via S. Francesco 15, II. 19
- HIŠA nova z osmimi parcelami zemljišča se proda za L 12.600. Nadrožica št. 11 pri Gorkanskem p. Komen. 1770

UGODNA PRILIKA!

La Società Anonima Triestina di Trasporti

Trst, via Carlo Ghenga 3, tel. 2487

prodaja po zelo nizkih cenah

konje za vožnjo, težke in lahke ter luksuzne konje.

Kočije vseh vrst, žardinjere, vozove. Opreme za kočije in vozove kakor tudi vse druge potrebščine. 631

Kraški ekonomični konsum

v Sezani št. 31

je otvoril svojo prodajalno jestvin in raznega blaga na drobno in belebo po znatno znižanih cenah. — Prevzame naročbe na vagone. 636

Priporoča se

Juraj Abramović, poslovođa.

D.r Joahim Ražem

je premedil svojo

odvetniško pisarno

iz ulice Fabio Filzi 10

v ulico Giacinto Gallina št. 2, II. (vogal Goldonijevega trga) 629

STISKALNICE

za jabolka,

nemski plugi, pod najugodnejšimi pogoji.

Ing. Righi & Vidovich — Trst

vla Sanità 8 (vogal Porporella) 629

Tvrdba

Giuseppe Struchel

Via Mazzini 36 (Vogal S. Caterina)

(prej Via Nuova)

naznanja svojim cenj. odjemalcem, da si je priskrbela za prihodnjo sezono veliko izbero volnenga blaga za moške in ženske, kožuhočin, žameta, volnenih šerp in rut, kakor tudi fuštanja, belega in barvanega ter raznovrstnih okraskov.

Vse po najzmernejših cenah.

GIUSEPPE SPECHAR

Trst, Via S. Caterina 7 — Piazza Mazzini.

Velika zaloga tu- in inozemskega sukna in blaga za moške obleke zadnje novosti.

Velika izbira izgotovljenih oblek za moške in otroke, površnikov, paletots, hlač, telovnikov fantasia, in nepremočljivih plaščev

PODLISTEK

Igralec, ki dobiva.

Spisal Mavricij Jokai

Iz madžarskega izvirnika poslovenil Ivan Koštilal

Poletni somrak traja dolgo; še takrat je bilo dovolj svetlo, ko so mornarji jadra te barke zvijali in potem veslali k Trdnjanskemu rtiču. — Spotoma je grbasti gospodar ladje, ki se mu je bil jeziki razvozal, prav zgovorno seznanjal Metela z njegovo novo pridobitvijo. On da grad dobro pozna, ker je dostikrat peljal gori francoske gospode. «Punta della Fortezza» da je pripada h gradu. Tega še ni Metel vedel. Da je napravil tako dobro kupčijo? Da, res. H gradu da je z visokim kamnatim zidom pridružen tisti v morje moleči skalni jeziki, na čigar vrhu je bila zgrajena trdnjava, carinarina in morda tudi svetilnik za francoske vlade. Vse poslopje je iz rumene opeke; iz daljave se tako svetli, kot da bi bil kos zlata. Zdjaj da stanuje v njem grajski paznik (čuvaj), mamzela Aksamita. Od tam da gre ona laže dol na morje ribe lovit.

— Torej mamzela izvršuje ribiško obrt? —

vprašal gospod Metel. — «Da. S tem se preživlja. In pa s svojimi sedmimi krajarji». — «Od koga dobiva tistih 7 kr.?» — «No, od koga naj bi jih dobivala? Od cesarja». — Metel je pričel gojiti višje pojme o mamzeli Aksamiti, ki jo je bil kupil kot inventar z gradom vred za deset goldinarjev.

Ko so se izkrcali pri kamnati klopi, ki je imela obliko polmeseca ter se je zvala Perilo, je Metel ukazal mornarjem, naj prinesejo pohišstvo za njim, on pa da pojde med tem naprejškat mamzelo Aksamito. Gospodar ladje bi bil rad zvedel, dokleje ostane gospod tukaj. Ko se mu je povedalo, da do jutri zjutraj, se je jel izgovarjati, češ, da on ne more ostati, ker se mora vrniti na Reko, da pride rajši zjutraj zopet nazaj po gospoda; zdaj pa naj ga izplača. Metel je imel toliko praktičnega zmisla (duha), da je obljubljeno pitnino za prenos pohišstva na grad pridržal. To bodo že tam dobili.

Stopnice, vdolbine v skalo, so vodile od obrežja do rumenega poslopja «Trdnjanskega rtiča», tigar edina železna vrata so vodila v notranjost. Ta vrata pa bi bila smela tudi lesena biti, ker niso bila niti zaprta, in bršljan, ki se je ovijal okrog ključke, je odkrival, da vrata niso bila navajena, da bi bila zaprta. — Gospod Metel je prišel skozi železna vrata v vežo, katere hodnik je gledal na morje. Pod obokom tega je nekaj straža hodila gori in dol, kakor kažejo oguljene opeke v tlaku.

Zdjaj ne hodi tam nihče več, kakor kaže travniška kadulja, ki bohotno raste med opekami. Odtod se je lahko vstopilo skozi odprta vrata v notranjo sobo. V durih je bilo tudi okno, toda brez stekla. — Tudi v tej sobi ni bilo nikogar. Na sredi sobe je stala okorna miza iz mehkega lesa, na njej deska za rezanje tobaka, z rezilom, napravljenim iz sablje; nasproti okna lipova postelja, pokrita z obnošenim, kosmatim kominim plaščem. Na žrebju, zabitem v steno, je visela grenadirska kučma iz medvedje kože; ob posteljo nogo je bil naslonjen velik bajonet in mamj obesena Martusa (torbica za patrone). — Vse te reči so zbudile Metelu mnenje, da ne more imeti mamzela Aksamita prevelike antipatije do uniformirancev. Čeprav se je oziral naokrog, ni mogel odkriti ničesar, kar bi spadal k ženski garderobi, niti zrcala ne. Zelo majhena Marijina podoba v bronastem okviru je visela nad posteljo in na istem žrebju jako oguljen molek (rožni venec) s srebrnim razpelcem. To utegne morda biti ženske lastnina.

Morda se dobi več v ozki kuhinji poleg sobe? Tam je zagledal Metel majhno ognjišče, na katerem je še bila žeravica. Nekaj loncev brez glazure je stalo na ognjišču. V enem je bila moraka sol, v drugem olje. Dolg motvoz je bil potopjen prek tramov; s tega so visele raznovrstne suhe ribe. Na Muhinjskem oknu je bilo videti še plehaato kozice (kastrole), v

kakršnih navadno vojaki kuhajo, s preluknjano stranjo. Toda vsebina se zato ni usipala ven. Posoda je bila polna drobiza različnih držav iz preteklih dveh desetletij, bakrenega in srebrnega — kakor si ga je varčen vojak mezde na stran deval. Vojak — pa varčen!

Gospod Metel se je nasmehnil ter ostregel. — Tudi v teku mnogih let pridobljeni zaklad, s tistimi v dim posušeni ribami vred, bi vsako lahko ukradel odtod. Ne strahuj ga; še vrata so vsa na stečaj odprta.

Toda kje je neki tisti, ki tukaj stanuje? Metel je začel na glas po imenu klicati iskano osebo: «Mamzela Aksamita!» A na njegov klic se ni oglasil niti najmanjši glas. Naposled je zaslišal loputnice (samozoporna vrata) zraven ognjišča, kakršne so navadno v dalmatinskih hišah. Vzdignil jih je z železnim obročem, in spodaj je našel lestev, ki je držala iz poslopja dol. Po njej je plezal navzdol. Za poslopjem, na dolgem, ozkem skalnatem jeziku je bil majhen vrt. Dobro prst so varovali visoki zidovi, da je ni odnesla burja, in pod varstvom tega zidovja so se ponašala figova in oljkova drevesa, trte so se ovijale, plezajoč na napustek, poine dolgih grozdov. Pot je bila obrobljena z rožmarinom. V kotu privezana, je meketala kova z dokaz, da tukaj ni ona za vrtarico. Za rožmarinovimi gmetji je Metel nazadnje ugledal človeško postavo, ki je okrog neke r. mase razloženo postavila čisto in metliko, ki

je imela dog ročaj, v visoke kupčke. Tisto tedaj še tujo rastlino zvejo danes «krompir». Bila je visoka, skoraj seženi dolga postava, s širokimi pleči in močnimi kostmi. Njena obleka je bila montura cesarskih grenadirjev: bel frak z rumenimi našitki, modre ogrske hlače, čizme na zateznice, na glavi takozvana «Holzmütze», čepica, ki se je dala zavijati. Na prsi uniforme je prišita velika, kakor dlan obširna, bronasta hrabrostna medalja, ki so jo dobili veterani tistih čet, ki so bile premagale Napoleona, in pa manjši zlat zaslužni križec; na sboštih prišite tri zvezde značijo, da je bil hrabri vojščak upokojen s naerdniškim činom.

Obraz te vojaške postave je od solca zagorel, bronast epolti, poteze trde, zgrbančene v odvrenete kotičke; goste obrvi obsentujejo odločno se iskreče črne oči, niti brk niti brada ne nosi, ampak mesto njih nekaj brazgotin od udarca s sabljo, pipa s kratko cevjo vleče v jakova usta, ki so prezirljivo navzdol potegnjena, še bolj doli. — «Hej, hrabri poudnik! Dober dan!» ga pozdravi gospod, ki ga hoče obiskati. Nato pretрга vojak kopanje in sboštira, dvigajoč roko k čepici, in potem vpraša: «Oprostite, da vas motim v vašem delu. Kaj išče gospod tukaj?»

Rekrutov je zdaj polna Gorica. Vedno jih brečujemo z belimi trakovi na rokavih, s cvetnicami ozaljšane in pesmijo na ustih. Težko gredo naši fantje v tuja mesta, kjer ne vedo, kaj jih čaka, a se udano pokorijo povelju. Pred par dnevi jih je odšlo z južnega kolodvora kakih 700. Spremili so jih z godbo. Na kolodvoru je bilo mnogo občinstva, ki je fante pozdravljalo. Drugi tudi že izginjajo počasi iz Gorice.

Kmetijske nadaljevalne šole. Goriški deželni odbor poroča:

Deželni odbor je sklenil ustanoviti v tekočem letu poleg že obstoječih še dvajset novih kmetijskih nadaljevalnih šol v prav toliko občinah naše dežele.

Vodstvo in teoretični pouk se izroči po predpisih tozadevnega pravilnika ljudskošolskim učiteljem, ki imajo primerno strokovno znanje za poučevanje v kmetijstvu.

Da se lahko izvrši imenovanje potrebnega učnega osebja se pred vpisovanjem učencev v snujoče se nove šole, razpisuje deželni odbor mesto voditelja in mesto učitelja za I. tečaj teh novih šol v onih občinah, ki so do določenega roka tozadevne okrožnice zaprosile za otvoritev kmetijske nadaljevalne šole.

Pri vlaganju prošnje za razpisana mesta se je treba ravnati po sledečih določilih:

1. Prosilci naj predložijo svoje pismene prošnje deželnemu odboru potom deželnega kmetijskega urada do 5. oktobra t. l. V prošnji morajo izrecno navesti, če prosijo le za mesto voditelja ali le za mesto učitelja ali pa istočasno za oboje mesta.

2. Izmed prosilcev se bodo vpoštevali le taki ljudskošolski voditelji in učitelji, ki so obiskovali v ta namen že prej prirejene kmetijske tečaje na kakšni kmetijski šoli ali pa so vpisani v sedanji pripravljalni tečaj za voditelje in učitelje kmetijskih nadaljevalnih šol 1922—23, ki ga je vpeljal deželni odbor.

3. Upoštevalje obširnost učnega načrta, daljše trajanje in obveznost izpitov učiteljskega tečaja 1922—23, bodo imeli praviloma prednost učitelji, ki so obiskovali tečaj. Zato bo mogoče smatrati obiskovanje prejšnjih tečajev le izjemoma za enakovredne z obiskovanjem učiteljskega tečaja 1922—23.

4. V prošnji naj navede prosilec starost, ljudsko šolo, kjer poučuje, če je voditelj ali učitelj na dotični šoli, če je tamkaj definitivno ali provizorično nastavljen, če je zaposlen na kakšni obrtni šoli, bivališče.

5. Deželni odbor si pridržuje pravico podeliti in izročiti v posameznih slučajih vodstvo šole enemu prosilcu, potk v šoli pa drugemu.

6. Imenovanje bo provizorično in za zdaj le za I. tečaj. Prihodnje leto lahko sledi temu imenovanju imenovanje za popolno šolo in na to definitivno potrjenje na isto mesto.

7. Vsled prevelikega števila prošelj posameznih občin za otvoritev šol se letos ne bo moglo ugoditi vsem tem prošnjam. Zato se prosilci, ki se spoznajo za sposobne in so iz občin, kjer se v tekočem letu ne otvorijo še šole, sedaj le zabeležijo in bodo imenovani za voditelje ali za učitelje takrat, ko bo mogoče otvoriti šole v dotičnih občinah, za katere so zaprosili.

Vsa druga tozadevna pojasnila lahko dobijo udeleženci natečaja pri deželnem kmetijskem uradu v Gorici, Via Trieste 43.

Izredni predjumi za veliko in srednje obrt. Zvezni kreditni zavod v Benetkah je ugodil predlogu deželnega odbora za obnovitev Goriške in bode sprejel prošnje za predjume za velike in srednje obrti, ki so bile poskodoovane po vojni, tudi po preteku 30. septembra t. l. in sicer dokler bodo na razpolago zalogi, ki so bili dani na razpolago za industrijski kredit odresenim deželam. Predjumi se bodo obrestovali po 4,75% in se zavarujejo s pravico prednosti na vojno odškodnino, ki jo dolguje država.

Ker ni v ta namen pridržan pri Zveznem kreditnem zavodu v Benetkah nikak poseben zalog za obrt naše pokrajine in ker se lahko zgodi, da se izčrpajo razpoložljivi zalogi in da se od trenutka do trenutka lahko zaključijo sprejemanje prošelj, se nujno opozarjajo vsi prizadeti, da predložijo kolikor mogoče hitro svoje prošnje pri odboru za obnovitev Goriške s sedežem pri deželnem odboru v Gorici v smislu predpisanih navodil, ki so bila svoj čas objavljena.

Podrobnejša pojanila daja tajništvo omenjenega odbora pri deželnem odboru v Gorici (L. nadstropje, soba št. 3).

Tatovi po poklicu. Pri nas v Gorici je pa res lušno. Popolnoma svobodno se kretamo v vsakem oziru, se tatovi docela nemoteno izvršujejo svojo nepošteno obrt. Tako so te dni tatovi obiskali neko gospo Josipino Znidaršič, stanujočo v ulici Cesare Battisti št. 5. Bila je namreč nekoliko odsotna, to priliklo pa so porabili zlikovci, da so ulomili skozhi okno v stanovanje, ki je v pritličju in so si vzeli za spomin s seboj zlato uro in skatlo v vrednosti 2300 lir. O tatovih ni sledu. — Pač pa so orožniki dosegli te dni drug uspeh. Goriškim varnostnim organom sta že dobro znana dva tika, eden Maioli iz Veronese, a drugi Giovinazzo iz Vidma. Izvršila sta že nešteto tatvin, tako da preživljata večino svojega življenja v ječah. Ravno pred nekaj dnevi sta bila izpuščena po prestani zadnji kazni na svobodo a že sta se zopet pripravljala, da začneta svojo kariero znova. To pot jima pa ni šlo po sreči. Orožniki so preveč pazili nanju. In res ju je dobil pred par dnevi neki orožnik v ulici Camposanto v precej dvomljivem položaju, postal je pozoren nanju in ju je ustavil. Imela sta pri sebi predmete, o katerih nista mogla izpričati, čigavi so. Peljali so ju na orožniško postajo. Eden je imel pri sebi tudi pismo na svojo ljubico, v katerem ji naznanja, da se bo izvršila v par dneh velikopotezna akcija. Na podlagi tega so zopet oba skupaj prepeljali v goriške zapore, kjer se bosta morala pokoriti radi svojih «visokoletežih» načrtov.

I. Pevski dan v Rihemberku 24. septembra 1922. (Oficijelno poročilo).

Ko se je v vrstah rihemberških pevcev pojavila misel, naj bi se v pevsko delovanje uvedla zdrava in čvrsta kritika, ki bi naše petje brezdomno dvigala, ni mogla ta misel dobiti na nikak način konkretne oblike. Omenjala se je velika pevška tekma, toda načrt se je zavrčal kot preuranjen, kot neizvedljiv. Zaradi tega se je pevski zbor «K. s. i. d.» v Rihemberku odločil, da ga izvede na svojo pest, četudi v manjšem slogu. Obrnili smo se pismeno na 26 pevskih društev bližnje okolice s pozivom, naj sodelujejo pri stvari. Naši pozivi pa je bil skoraj brezuspešen. Nekateri so se ustrašili firme, ker so mislili, da je lažnjiva. Drugi so se je zbal, ker so mislili, da je resnična. — Spet je bilo treba predugaciti načrt. Medtem je pa čas potekal in še par dni pred prireditvijo se ni moglo vključiti osebnemu posredovanju organizatorjev ugotoviti, kateri zbori se prireditve zagotovo udeležijo. — Nadalje bi bilo omeniti, da tudi pri oblastvih nismo imeli sreče. Baje vsled odsotnosti gosp. kvestorja v Gorici in vsled nerazumljivega dejstva, da ni bilo nikogar, ki bi ga v odso-

nosti zastopal. Dovoljenje, za katero smo prosili 9 dni pred prireditvijo, smo dobili šele nekaj ur pred začetkom; in to šele na intervencijo g. dr. Bitežnika, zakar se mu na tem mestu zahvaljujemo.

Hibe, ki so se opažale na organiziranju, so bile nujna posledica opisanih razmer. Posebno težko so to občutili sodelujoči pevski zbori, za katere ni bilo preskrbljeno v nikakem pogledu.

Sodelujočim pevskim zborom: iz Barkovej, Tomaja, Standreža, Crnič, Vrtovina izrekamo na tem mestu naše najpriširnejše zahvalo. Posebna zahvala gre pevskemu zboru «Adrij» iz Barkovej, ki se v svoji požrtvovalnosti ni ustrašil dolge poti in s to zvezanih stroškov.

Poročilo o izjavi strokovne komisije sestojče iz gg. M. Kogoja, Srečka Kumarija, Ivana Grbca ter nastopajočih pevovodij R. Orla in A. Severja, ki pa kot sodelujoča nista mogla podati komisiji svojih izjav — je sledeče: Prvo je dejstvo, da ni bilo pričakovati takih uspehov, kakršne so dosegli posamezni zbori. Izjava komisije se je pri svoji klasifikaciji omejila le na najbolj markantne točke proizvajanj, ker prireditve popolnoma natančnega, do pičice izčrpnega ocenjevanja ni pripuščala. — Predvsem so bili pohvaljeni pevski zbor iz Rihemberka (dirig. Sever), pevski zbor iz Barkovej (dirig. Cermelj) in pevski zbor iz Tomaja (dirig. Kosovel).

Uvidelo se je, da imamo mnogo dobrega in zelo zmnožnega pevskega materiala, s katerim bi se dali doseči najboljši uspehi. Uvidelo se je nadalje, da vlada med našim ljudstvom veliko zanimanja in razumevanja za stvar. Trebalo bi le nekatere vezi med posameznimi zbori, trebalo bi nekega centra, odkoder bi dobivali rasvete in navodila za delovanje, ki bi nas privedlo do one popolnosti in dovršenosti, s katero bi se lahko ponašali tudi pred drugim. — M. Kogoj, ki je v svojem govoru kot predsednik komisije razglasil oceno, je pri tem pozval vsa pevška društva, naj se prijavijo na naslov: «Zveza pevskih društev», Gorica, Via Carducci 4, II.

Književnost in umetnost

L. N. Tolstoj: Spoved, I. zvezek je ravnokar izšla v umetniški založbi «Treh labodov». Dobiva se v Trstu v knjigarni J. Štoka v ulici Milano 37. Cena knjigi je 4.60 lire.

Vesti z Notranjskega

Idrija. Idrijsko županstvo naznanja da se bodo v tukajšnji občini vršili redni sejni na sledeče dneve: na Velikonočno sredo kramarski sejem, dne 16. maja kramarski in živinski sejem, dne 15. oktobra kramarski in živinski sejem, dne 5. in 21. decembra kramarska sejm.

LISTNICA UREDNIŠTVA

Radi preobilice gradiva smo morali izpustiti tedenski gospodarski pregled. Prinesemo ga v prihodnji številki.

Borzna poročila.

Tečaj

Trst, dne 30. septembra 1922.

Jadranska banka	119
Cosulich	559
Dalmatia	310
Gerolmich	1515
Libera Triestina	450
Lloyd	1280
Lussino	680
Martinolich	144
Oceanla	153
Premuda	361
Tripovich	298
Ampelea	640
Cement Dalmatia	355
Cement Spalato	812

Tuja valuta na tržniškem trgu

Trst, dne 30. septembra 1922.

ogrske krone	—,90	1.—
avstrijske krone	—,03 1/2	—,05
čehoslovaške krone	73.—	78.75
dinarji	32.—	38.75
leji	14.50—	15.50
marke	1.85—	2.10
dolarji	23.45—	23.60
francoski franki	178.25—	179.25
švicarski franki	437.—	440.—
angleški funti papirnat	102.50—	103.—
angleški funti, zlati	111.25—	113.25
napoleon	89.—	90.—

Advokat

Dr. M. Vratovič

je otvoril pisarno 618

v Trstu, via del Lavatoio št. 1.

AMBULATORIJ

za spolne, sifilitične, kožne in otroške bolezni 44

D.ra G. & A. De Leo

Specialista spopolnjena na pariški kliniki

Moderno zdravljenje sifilitične bolezni, zoženja in vnetja cevi in kapavca.

Preizkušnja krvi za ugotovitev sifilitičnih okuženj

Sprejemata od 10 do 12 in od 14 do 17.

Gorica, Piazza Nicolò Tommaseo (Piazzetta) 8

Krone po L 2.03

Goldinarje po L 5.40

Trst, Via Pondeares 6, I. nadstr. desno

POHIŠTVO

ALSESANDRO LEVI-MINZI

via del Rettori 1 in via Malcanton 7-13

Absolutno konkurenčne cene. 67)

Dr. A. GRUSOVIN

specialist za kožne in spolne bolezni ter negovanje kože, perfekcioniran na du-najskih klinikah.

Sprejema od 9—12 in od 3—7 ure.

Gorica (Piazza grande) Travnik hiša Paternoli. 60)

Urna in zlatarna

Lorenzo Macor

Trst, Via Udine 26. 24

Velika izbira ur, zlatenine in srebrnine

Prodaja se tudi na obroke po ugodnih cenah.

Ob nedeljah se zglastev v via Udine 33, III.

IVAN KERŽE 49

ima v lasti zalogi najraznovrstnejše kuhinjske in druge hišne potrebščine

iz aluminija, stekla, lesa in emailirane persti.

TRST — Piazza San Giovanni

Zaloga pohištva 54

ANTON BREŠČAK

Gorica, Via Carducci št. 14

(prej Gosposka ulica).

Doma kar manjka naj pregleda vsak — vse naj napíše si pri dnevni luči — omare mize, stole, posteljnjak — in vse kar rabi sploh v domači kući. — Kar manjka, to mu preskrbi Breščak — štiri-najst številka ulica Giosue Carducci.

Zobozdravniško-kirurški ambulatorij

Dr. Cicero Michelangelo - Postojna

•••

MILAN PERHAVEC

zobotehnik

sprejema v Postojni (vila Jurca) vsaki dan od 10—12 in 14—17.

Ob nedeljah in praznikih ne sprejema.

Srebrne krone in zlato plačujem po najvišjih cenah

ALOJZIJ POVH

Trst, Piazza Garibaldi št. 2

(prej Barriera)

ČEVLJARNICA 23

MICOLICH

Trst, via Udine 32 (vogal L' Ariosto)

(prej Belvedere)

Izbera moškega, ženskega in otroškega obuvala. Sprejema naročila in popravila. Lastna delavnica. — Usnje zamajčeno. Cene nizke. Postrežba točna.

KDOR HOČE KAJ KUPITI

KDOR HOČE KAJ PRODATI

KDOR ISČE SLUŽBE, ITD.

INSERIRAJ V »EDINOSTI«

Telefon 4-30

Telefon 4-30

MILO FENDERL

VERDE PURO

SUPERIOR GIALLO

Pazite na znamko!

Krone, srebro, zlato, diamante, briljante in platin

kupujem po najvišjih cenah. 10

Zlatarna **ALBERT POVH**, Via Mazzini št. 46 (prej via Nuova)

ŽIVNOSTENSKA BANKA

PODRUŽNICA v TRSTU

Ulica Roma vogal ul. Mazzini. — Lastna palača.

Delniška glavica in rezervni sklad K. C. St. 221.000.000

Izvršuje kolateralno vse bančne in menjalnične transakcije.

Uradne ure od 9-13

Steklene šipe

vsake vrste in mere. Prodaja na debelo in drobno. — Postrežba na dom.

Cene zmerne. Piazza Oberdan št. 3. (Hotel Europa) telefon 44-23. 81

Pozor na domačo tvrdko!

FRANC SAUNIG, Gorica, Gosposka ulica sedaj Via Carducci št. 25, naznanja slavnemu občinstvu, da ima veliko izbero **živih strojev** več vrst za krojače, šivilje in čevljarje

Iz najboljših nemških tovarov, katere jamči 10 let.

Dalje velika izbira dvokoles. Izjemno prodaja tudi na obroke. — Ceniki na zahtevo poštine prosti. Lastna mehanična delavnica. 61

Turdka Primas & Giuliani

Via Garibaldi 18 — Gorica — ex Via del Teatro

Na drobno Velika zaloga. Na debelo

Bencin, petrolej, karbur, navadna in fina mazila, glazure, barve, laki, vrvi, špaga, ovojni papir i. t. d.

Dobave za avtomobile in motore v vsaki uri.

Lastna zaloga v Tolminu pri „Konsumnem društvu za tolminski okraj v Tolminu“.

Najzmernejše cene. 40

Išč-jo se ZASTOPNIKI in PREPRODAJALCI v vsej Julijski Krajini.

Ljubljanska kreditna banka

Podružnica v Trstu.

Vogal via Valdirivo 27 — Via 30 ottobre 11

Izvršuje vse bančne posle.

Kupuje in prodaja raznovrstne tuje valute. — Prodaja in kupuje jugoslovanske krone. — Izvršuje nakazila SHS kron v Jugoslavijo. Sprejema SHS krone na obrestovanje po dogovoru.

Vloge na knjižice v Lirah obrestuje

po 3 3/4 % netto

Vloge na tekoče račune po 4 1/2 %

Vezane vloge obrestuje najugodnejše po dogovoru.

Glavni sedež banke: LJUBLJANA.

Podružnice: Gorica, Maribor, Celje, Kranj, Ptuj, Brežice, Novisad, Sarajevo, Split, Metković.

Delniška glavica in rezerva: SHS kron 150.000.000.—

Tel. št. 5-18. Uraduje od 9 do 12 1/2 in od 14 1/2 do 16.